

**MÀSTER UNIVERSITARI D'ADVOCACIA I PROCURA
(UPF-BSM | ICAB | ICPB)
Setzena edició
Curs 2025/26**

PROTECCIÓ JURÍDICA DELS RECURSOS NATURALS I RESPONSABILITAT MEDIAMBIENTAL

Tipus d'assignatura: optativa
Trimestre: Segon
Crèdits: 4 ECTS
Llengua de docència: castellà

Coordinador assignatura: Carlos Gómez Ligüerre
Dades de contacte: carlos.gomez@upf.edu

Professors:

- **David Felip.** [Professor titular de dret penal de la Universitat Pompeu Fabra.](#)
- **Juan Antonio Loste.** Advocat. [Soci d'Uría Menéndez.](#)
- **Jaime Calvo.** Advocat. Advocat. Conseller d'Uría Menéndez.
- **Carlos Menéndez.** Advocat.
- **Carlos Gómez,** Professor titular de dret civil de la Universitat Pompeu Fabra.

1. PRESENTACIÓ I OBJECTIUS DE L'ASSIGNATURA

El dret del medi ambient ha esdevingut una disciplina jurídica autònoma que no pot desconèixer l'advocat interessat a assessorar inversions immobiliàries, involucrat en la gestió d'infraestructures o relacionat amb negocis d'explotació d'energies de qualsevol origen. El dret del medi ambient és avui un interessant sector de l'ordenament que combina matèries pròpies del dret públic i del dret privat amb l'objectiu de promoure el creixement i desenvolupament econòmics de forma sostenible. El curs que es proposa incorpora les eines bàsiques que tot professional de l'advocacia necessitarà per assessorar clients, públics i privats, interessats a dur a terme iniciatives que puguin tenir repercussions mediambientals.

Per revisar els resultats d'aprenentatge de la matèria en què s'inscriu l'assignatura (Matèria 3: Dret Públic i Regulador) veure l'annex situat al final d'aquest pla docent.

2. PLA D'APRENTATGE DE L'ASSIGNATURA

a) Continguts, programació i professorat

Sessió	Data i hora	Professor	Matèria
1	16/1/2026 (14:30-16:30 h.)	Juan Antonio Loste	Introducción al derecho ambiental y a los sistemas legales para la protección de los recursos naturales.
2	23/1/2026 (16:30-18:30 h.)	Jaime Calvo	La intervención administrativa integral en materia ambiental y la disciplina ambiental.
3	29/1/2026 (16:30-18:30 h.)	Jaime Calvo	Gestión y tratamiento de residuos.
4	5/2/2026 (16:30-18:30 h.)	Juan Antonio Loste	Responsabilidad por daños causados al medioambiente
5	10/2/2026 (18:30-20:30 h.)	Jaime Calvo	Contaminación atmosférica y acústica.
6	13/2/2026 (16:30-18:30 h.)	Juan Antonio Loste	Régimen jurídico de los suelos contaminados.
7	19/2/2026 (14:30-16:30 h.)	Carlos Menéndez	Régimen jurídico del agua.
8	24/2/2026 (16:30-18:30 h.)	Juan Antonio Loste	Lucha contra la contaminación global: El nuevo derecho para evitar el calentamiento del planeta y la transición energética.
9	27/2/2026 (16:30-18:30 h.)	David Felip	El delito ecológico
10	6/3/2026 (16:30-18:30 h.)	Carlos Gómez	Acciones civiles por inmisiones contaminantes. El seguro de responsabilidad medioambiental.

11	10/3/2026 (16:30-18:30 h.)	Carlos Gómez	Responsabilidad, principio de precaución y análisis coste-beneficio.
12	12/3/2026 (18:30-20:30 h.)	Carlos Gómez	Los deberes de diligencia debida de las empresas y la responsabilidad por su incumplimiento

b) Hores de dedicació: 100 hores incloent sessions i treball de l'alumne

c) Avaluació

El sistema d'avaluació serà el previst en l'art. 17 RD 775/2011 per a l'examen oficial d'accés a la professió d'advocat i consistirà en una prova objectiva de respostes múltiples.

Els estudiants que no superin l'assignatura en la primera convocatòria podran recuperar la seva nota en una segona convocatòria que tindrà lloc en el tercer trimestre en la data que determini la Direcció del Màster.

3. TEXTOS LEGALS I BIBLIOGRAFIA RECOMANATS

José Esteve Pardo, *Dret del medi ambient*, 4a edició, Marcial Pons, 2017.

**Annex. RESULTATS D'APRENTATGE
MATÈRIA 3. DRET PÚBLIC I REGULADOR**

La Matèria 3 del pla d'estudis del Mu d'Advocacia i Procura està formada per les següents assignatures:

- Drets fonamentals, llibertats econòmiques i integració europea. Fundamental Rights, Economic Freedoms and European Integration (4 ECTS, Obligatòria)
- Litigació administrativa (3 ECTS, Obligatòria)
- Protecció jurídica dels recursos naturals i responsabilitat mediambiental (4 ECTS)
- Sectors regulats (4 ECTS, Optativa)
- Dret i tecnologies disruptives. Law and Disruptive Technologies (4 ECTS, Optativa)
- Aprofundiment en dret urbanístic (4 ECTS, Optativa)
- Dret sanitari i farmacèutic (4 ECTS, Optativa)

Per al conjunt de la matèria es contemplen els següents resultats d'aprenentatge:

RA21. Mat. 3.1. Reconeixerà en els casos proposats la relació entre el dret immobiliari i urbanístic i el Registre de la propietat.

RA1. Mat. 3.2. Identificarà en els treballs que es duguin a terme en el taller de reparcel·lació la interacció entre el dret urbanístic i el dret immobiliari.

RA2. Mat. 3.3. Determinarà de manera oral i escrita mitjançant la preparació de processos contenciós-administratius els fets rellevants del cas a fi d'extreure les conseqüències jurídiques.

RA23. Mat 3.4. Redactarà els escrits processals contenciós-administratius objecte d'avaluació en la simulació d'un judici defensant-los oralment.

RA24. Mat. 3.5. Elaborarà en les sessions pràctiques l'estratègia processal i material aplicable.

RA19. Mat. 3.6. Identificarà en els casos proposats els recursos i execució en els processos contenciós-administratius.

RA6. Mat. 3.7. Determinarà de manera oral i escrita mitjançant la preparació de processos contenciós-administratius els actes processals requerits i pertinents.

RA7. Mat. 3.8. Identificarà en la simulació de judicis els actes de comunicació de les parts en el procés contenciós-administratiu.

RA8. Diferenciar, de manera clara i precisa, els interessos privats que representen els professionals del Dret amb els de caràcter públic l'execució del qual la llei i els tribunals li encomanen, en l'àmbit de la col·laboració amb els tribunals en l'execució de les resolucions judicials.

RA22. Implementar tècniques de treball en equip dirigides a aconseguir una major eficiència mitjançant l'accés a fonts d'informació, el coneixement d'idiomes, la gestió del coneixement i el maneig de tècniques i eines aplicades.

RA25 Desenvolupar treballs professionals en equips especialitzats i interdisciplinaris.

Aquests resultats d'aprenentatge provenen de la relació amb les competències del reglament

d'accés a l'Advocacia i la Procura

https://www2.barcelonaschoolofmanagement.upf.edu/docs/memoria/annex_relacio_competencies_reglament_resultats_aprenentatge_presentats.pdf